

ગુજરાતી સાહિત્યકાર પરિચય

ક્રમ	સાહિત્યકારનું નામ	જન્મસ્થળ	ઉપનામ	માતા/પિતાનું નામ	સા. પ્રકાર	ખ્યાતનામ કૃતિઓ	વિશેષ નોંધ
૧	નરસિંહ મહેતા (૧૪૧૪-૧૪૮૦)	તળાજા (ભાવનગર)	નરસૈયો	દયાકુવરબા કૃષ્ણદાસ	ઊર્મિ કવિ	⇒ કુંવરબાઈનું મામેરું ⇒ શામળશાના વિવાહ ⇒ હૂંડી, શ્રાદ્ધ ⇒ નરસિંહ મહેતાના પદો ⇒ આરીના પદો	⇒ ગુજરાતી ભાષાના પ્રથમ કવિ આથી આદ્ય કવિ કહેવાયા છે. ⇒ તેમની કવિતામાં કૃષ્ણ ભક્તિના દર્શન થાય છે. ⇒ તેમના પદ 'પ્રભાતિયા' તરીકે જાણીતા છે. ⇒ પદ અને પ્રભાતિયા ઝુલણા છંદમાં લખાયા છે. ⇒ ગુજરાતી ભાષાની સૌપ્રથમ રંગીન ફિલ્મ ' નરસિંહ મહેતા (1932)માં રજુ થઇ હતી.
૨	પદ્મનાથ	વિસનગર				⇒ કાન્હડે પ્રબંધ (૧૪૫૬)	⇒ આલોરના રાજા અખેરાજનો આશ્રિત એકમાત્ર કૃતિ કાન્હડે પ્રબંધ આલોરમાં રચના કરી.
૩	મીરાંબાઈ (૧૪૯૮ -૧૫૪૭)	કૂકડી	જનમ જન્મની દાસી	રતનસિંહ રાઠોડ	કવિ	⇒ હા રે કોઈ માધવ લ્યો. ⇒ હરિ મે તો પ્રેમદીવાની	⇒ મીરાંની કવિતા બહુધા પદોમાં રચાઈ છે. ⇒ તેમના પદો વ્રજ અને મારવાડી ભાષામાં છે. ⇒ કુલ 1400 પદોની રચના કરી. ⇒ તેમના ભજન, પદ લોકપ્રિય છે.
૪	પ્રેમાનંદ (૧૬૪૦ -૧૭૦૦)	વડોદરા	આખ્યાન શિરોમણી	કૃષ્ણરામ ભટ્ટ	આખ્યાન કાર મહાકવિ	⇒ ઓખાહરણ ⇒ સુદામાચરિત ⇒ નળાખ્યાન ⇒ હૂંડી ⇒ શ્રાદ્ધકૃતિ	⇒ ગુજરાતી સાહિત્યના સર્વોત્તમ આખ્યાનકવિ ⇒ રામાયણ, મહાભારત અને ભાગવત આદીમાંના પ્રસંગોને લઈ આખ્યાનો આપ્યા છે.(47 કૃતિઓ) ⇒ લોકોએ 'કવિ શિરોમણી'થી ઉપાધિથી નવાજ્યા છે. ⇒ ક.મા.મુનશીએ પ્રેમાનંદને ' ગુજરાતી રંગભૂમિ પરનો નાનકડો વ્યાસ' કહ્યો છે. ⇒ ગુજરાતના જ્યોતિષરત્ન બિરૂદ પામ્યા છે.
૫	શામળ ભટ્ટ	વેગણપુર (ગોમતીપુર)		આનંદીબાઈ વિરેશ્વર ભટ્ટ	કવિ	⇒ વેતાળ પચીસી ⇒ સૂડા-બહોતરી ⇒ મદન મોહના	⇒ મધ્યકાલીન લોકપ્રિય પ્રથમ પદ્યવાર્તાકાર ⇒ તેમણે સંસ્કૃત, વ્રજ અને ફારસી ભાષાઓનો અભ્યાસ કર્યો હતો.

						<ul style="list-style-type: none"> ⇒ સિંહાસનબત્રીસી ⇒ નંદબત્રીસી 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ પદ્યવાર્તાના પિતા તરીકે જાણીતા છે. ⇒ ' વાડ થઈને ચીલડાં ગળે, સોંધી વસ્તુ ક્યાંથી મળે'.
૬	ભાલણ મૂળ નામ પુરુષોત્તમ (૧૪૦૫- ૧૪૮૯)	પાટણ			કવિ	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ દશમસ્કંધ ⇒ રામબાલ ચરિત ⇒ શિવ ભીલડી સંવાદ ⇒ નળાખ્યાન ⇒ દુર્વા ખ્યાન 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ મધ્યકાલીન ગુજરાતી કવિ ⇒ ગુજરાતીના આખ્યાનના પિતા ⇒ બાણની ' કાદમ્બરી'નો સંસ્કૃત ભાષામાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ કર્યો.
૭	દયારામ (જ-૧૬/૮/૧૭૭૭) મૃ- ૧૮૫૩)	ચાણોદ		પ્રભુરામ પંડ્યા	કવિ	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ ઋતુ વર્ણન ⇒ રસિકવલ્લભ ⇒ સત્યભામાવિવાહ ⇒ રુકમણીવિવાહ 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ ગરબી શૈલીમાં ગીતો રચનાર પ્રથમ મધ્યકાલીન ગુજરાતી કવિ ⇒ પુષ્ટિમાર્ગી કૃષ્ણભક્તિ પદો ખૂબ જ પ્રખ્યાત ⇒ ગરબી સમ્રાટ ,બંસીબોલનો કવિ અને ભક્ત કવિ ⇒ કવિ ન્હાનાલાલે દયારામને ' પ્રાચીનતાના મોતી', 'વરસતા છેલ્લા રસમેઘ' તરીકે ઓળખાવ્યા છે.
૮	અખો (૧૫૯૧ -૧૬૫૬)	જેતલપુર		રહિયાદાસ સોની	કવિ	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ અખાના છપ્પા ⇒ અખેગીતા ⇒ અનુભવબિંદુ ⇒ 700 સાખીઓ 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ અખાએ કુલ ૭૪૬ છપ્પા લખેલા છે. ⇒ તેમના છપ્પામાં સમાજમાં રહેલા આડંબર પ્રત્યેનો તિરસ્કાર જોવા મળે છે. ⇒ તેઓ 'જ્ઞાનનો વડલો' તરીકે ઓળખાયા છે. ⇒ ઉમાશંકર જોશીએ ' હસતો ફિલસૂફ' અને કાકા કાલેલકરે ' બ્રાહ્મી સાહિત્યકાર' તરીકે ઓળખાવ્યા છે. ⇒ ' ભાષાને શું વળગે ભૂર, રણમાં જે જીતે તે સૂર'
૯	ગંગાસતી	રાજપરા (ભાવનગર)				⇒	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ શિષ્યા પાનબાઈએ બાવન દિવસ એક એક રચના સંભળાવી હતી.

૧૦	ધીરે (૧૭૫૩ -૧૮૨૫)	ગોઠડા (વડોદરા)	ભગત	પ્રતાપ બારોટ		<ul style="list-style-type: none"> ⇒ રણયજ્ઞ ⇒ અશ્વમેધ ⇒ જ્ઞાનબત્રીશી ⇒ જ્ઞાન કક્કો ⇒ હીરાની પરીક્ષા 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ ધીરાની કાફીઓ પ્રખ્યાત છે તેઓ કાફીના પિતા તરીકે ઓળખાય છે. ⇒ કાફી એટલે એક જ રાગ અને પાંચ-દશ કડીના પદમાં ગવાય છે. ⇒ ‘ તરણા ઓથે ડુંગર, ડુંગર કોઈ દેખે નહિ’ ⇒ ‘ દુનિયા દીવાની રે, બ્રહ્માંડ પાખંડ પૂજે’
૧૧	ભોજો ભગત (૧૭૮૫ -)	દેવકી ગાલોળ (જેતપુર)		ગંગાબાઈ કરસનદાસ		<ul style="list-style-type: none"> ⇒ નાની ભક્તમાળા ⇒ બાવનાક્ષર 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ ભોજા ભગતની વાણી બરછટ, ગામઠી અને ચોટદાર હતી. ભોજાના ચાબખા ખૂબ જ જાણીતા છે. ⇒ તેમનું ‘ કાચબા કાચબીનું ભજન’ ખૂબ જ લોકપ્રિય છે. ⇒ ‘ જીવને ધાસ તણી સગાઈ, ઘરમાં ઘડી ન રાખે ભાઈ’ ⇒ ‘પ્રાણિયા ભાજી લેને કિરતાર, આ તો સ્વપ્નું છે સંસાર’
૧૨	દલપતરામ (જ- ૨૧/૧/૧૮૨૦) (મૂ- ૨૫/૩/૧૮૯૮)	વઢવાણ	કવિશ્વર લોકહિત ચિંતક, વાણીરાણી ના વકીલ	અમૃતબા ડાહ્યાભાઈ ત્રવાડી	કવિશ્વર	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ હોપ વાચનમાળા ⇒ મિથ્યાભિમાન ⇒ ગુજરાતી કાવ્યદોહન ⇒ લક્ષ્મી (નાટક) ⇒ ફાર્બસ વિરહ 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ બ્રિટીશ સરકાર તરફથી સી.આઈ.ઈ.ઈલકાબ ⇒ અર્વાચીનયુગનો પ્રથમ કવિ ⇒ સૌપ્રથમ ગુજરાતી નાટક લક્ષ્મી છે. ⇒ પ્રથમ કાવ્ય ‘ બાપની પીપર’ લખ્યું છે. ⇒ અર્વાચીન ગુજરાતીનું સૌપ્રથમ દેશભક્તિ કાવ્ય ‘ હુન્નરખાનની યડાઈ છે.
૧૩	નર્મદાશંકર દવે (જ- ૨૪/૮/૧૮૩૩) (મૂ- ૨૬/૨/૧૮૮૬)	સુરત	વીર નર્મદ	લાલશંકર દવે		<ul style="list-style-type: none"> ⇒ નર્મકોશ ⇒ મારી હકીકત ⇒ નર્મકવિતા ⇒ રામ જાનકી દર્શન 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ તેમણે ગુજરાતી પ્રથમ સામયિક ‘ દાંડિયો’ શરૂ કર્યું. ⇒ ગુજરાતી ગદ્યના પિતા ,અર્વાચીનોમાં આદ્ય. ⇒ મારી હકીકત (૧૯૩૪) ગુજરાતી સાહિત્યની પ્રથમ

						⇒ મંડળી મળવાથી થતા લાભ	આત્મકથા છે. ⇒ પ્રથમ ગુજરાતી શબ્દકોશ નર્મકોશ ⇒ ' તત્વશોધક સભા અને સુરત પ્રજા સમાજની સ્થાપના કરી.
૧૪	નવલરામ પંડ્યા (જ-૯/૩/૧૮૩૬) (મૃ-૭/૮/૧૮૮૮)	સુરત		નંદકોરબાઈ લક્ષ્મીરામ		⇒ બાળલગ્નબત્રીસી ⇒ નવલગંથાવલિ ⇒ ભટનું ભોપાળું ⇒ વીરમતી ⇒	⇒ વિવેચક,નાટ્યકાર,કવિ,નિબંધકાર અને પત્રકાર ⇒ ગુજરાત શાળાપત્રના તંત્રીપદે રહ્યા।
૧૫	મહીપતરામ નીલકંઠ (જ-૩/૧૨/૧૮૨૯) (મૃ-૩૦/૫/૧૮૯૧)	સુરત		ગિરજાગૌરી રૂપરામ નીલકંઠ		⇒ સાસુ વહુની લડાઈ ⇒ સઘરા જેસંગ ⇒ વનરાજ યાવડા	⇒ ' સાસુ વહુની લડાઈ' ગુજરાતી સાહિત્યની પ્રથમ સામાજિક નવલકથા છે. ⇒ તેઓ નવલકથાકાર ઉપરાંત સમાજસુધારક પણ હતા. ⇒ ' ઇંગ્લેન્ડની મુસાફરીનું વર્ણન' પુસ્તક ગુજરાતી પ્રથમ પ્રવાસ પુસ્તક છે. ⇒ તેમણે મહીપતરામ રૂપરામ અનાથાશ્રમની અમદાવાદમાં સ્થાપના કરી હતી. ⇒
૧૬	રમણલાલ નીલકંઠ (જ-૧૩/૩/૧૮૬૮) (મૃ-૬/૩/૧૯૨૮)	અમદાવાદ		મહીપતરામ નીલકંઠ		⇒ રાઈનો પર્વત ⇒ ભદ્ર ભદ્ર	⇒ ' ભદ્ર ભદ્ર' ગુજરાતી સાહિત્યની પ્રથમ હાસ્ય કથા છે. ⇒ ૧૯૨૭માં નાઈટહૂડ થી સન્માનિત થયા છે. ⇒ તેમની પત્ની વિદ્યાગૌરી નીલકંઠ ગુજરાતના પ્રથમ સ્ત્રી સ્નાતક હતા.
૧૭	ગો.મા.ત્રિપાઠી (જ-૨૦/૧૦/૧૮૫૫) (મૃ-૪/૧/૧૯૦૭)	નડીયાદ		શિવકાશીબા ઈ માધવરાય	નવલકથા	⇒ સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ- ૧ થી ૪ ⇒ સ્નેહમુદ્રા	⇒ ૧૯૦૫ પ્રથમ ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના પ્રમુખ ⇒ સરસ્વતીચંદ્ર ગુજરાતી સાહિત્યની પ્રથમ મહાનવલ કૃતિ છે.

				ત્રિપાઠી		(કાવ્યસંગ્રહ)	⇒ ૨૦૧૬ ભારતીય ટપાલ વિભાગ દ્વારા ત્રિપાઠીના માનમાં ટીકીટ બહાર પાડવામાં આવી છે.
૧૮	નંદશંકર મહેતા (જ-૨૧/૪/૧૯૩૫ - મૃ- ૧૭/૭/૧૯૦૫)	સુરત		ગંગાલક્ષ્મી તુળજાશંકર		⇒ કરણઘેલો (૧૯૬૬)	⇒ ગુજરાતી સાહિત્યની પ્રથમ નવલકથા ' કરણઘેલો' છે. ⇒ ૧૯૭૨માં રાયબહાદુર ખિતાબ એનાયત.
૧૯	રાજેન્દ્ર શાહ (જ-૨૮/૧/૧૯૧૩) મૃ- ૨/૧/૨૦૧૦)	કપડવંજ		કેશવલાલ શાહ	કવિ	⇒ ધ્વનિ, આંદોલન ⇒ શાંત કોલાહલ	⇒ ધ્વનિ કાવ્યસંગ્રહને ૨૦૦૧માં જ્ઞાનપીઠ એવોર્ડ એનાયત થયેલ છે. ⇒ ૧૯૬૩માં સાહિત્ય અકાદમી એવોર્ડ એનાયત થયેલ છે.
૨૦	ઉમાશંકર જોશી (જ-૨૧/૭/૧૯૧૧) મૃ- ૧૯/૧૨/૧૯૮૮)	બામણા	વાસૂકી	નવલબેન જેઠાલાલ જોશી	કવિ	⇒ વિશ્વશાંતિ ⇒ ગંગોત્રી, નિશીથ ⇒ શ્રાવણી મેળો (વાર્તાસંગ્રહ)	⇒ ગુજરાત માસિક ' સંસ્કૃતિ'ના તંત્રી ⇒ વિશ્વશાંતિના કવિ ⇒ ૧૯૭૦ થી ૧૯૭૬માં રાજ્યસભાના સભ્ય ⇒ ૧૯૭૩ દિલ્લી સાહિત્ય અકાદમી એવોર્ડ ⇒ ૧૯૬૮ ગુજરાત સાહિત્ય પરીષદના પ્રમુખ ⇒ ૧૯૭૦માં ગુજરાત યુનિ.ના ઉપકુલપતિ
૨૧	કનેયાલાલ મુનશી (જ-૩૦/૧૨/૧૯૮૭) મૃ- ૮/૨/૧૯૭૧)	ભરૂચ	ઘનશ્યામ વ્યાસ	તાપીબા માણેકલાલ	નવલકથાકાર વાર્તાકાર સાહિત્યકાર	⇒ ગુજરાતનો નાથ ⇒ પાટણની પ્રભુતા ⇒ જય સોમનાથ ⇒ રાજાધિરાજ ⇒ સ્વપ્ન દ્રષ્ટા	⇒ ૧૯૩૮માં ભારતીય વિદ્યાભવનની સ્થાપના કરી. ⇒ ૧૯૫૨માં ઉત્તરપ્રદેશના રાજ્યપાલ બન્યા. ⇒ ૧૯૨૨માં 'ગુજરાત' માસિકની શરૂઆત કરી. ⇒ ૧૯૧૨માં 'ભાર્ગવ' માસિકની સ્થાપના કરી. ⇒ ૧૯૫૯માં સમર્પણ માસિકની શરૂઆત કરી.
૨૨	સુરસિંહજી ગોહિલ (જ- ૯/૩/૧૯૩૬) મૃ- ૭/૮/૧૯૮૮)	લાઠી	કલાપી	તખ્તસિંહજી	કવિ	⇒ કલાપીનો કેકારવ ⇒ કાશ્મીરનો પ્રવાસ ⇒ કલાપીની પત્રધારા	⇒ ૨૧ વર્ષની વયે રાજ્યાભિષેક ⇒ સુરતાની વાડીનો મીઠો મોરલો તરીકે જાણીતા છે. ⇒ પ્રેમ અને આંસુના કવિ ⇒ ગુજરાતના વર્ડ્ઝવર્થ તરીકે ઓળખાય છે.
૨૩	મણિશંકર ભટ્ટ (જ-)	ચાવંડ (અમરેલી)	કાન્ત	મોતીબાઈ રત્નજી ભટ્ટ		⇒ પૂર્વાલાપ ⇒ ગુરૂ ગોવિંદસિંહ	⇒ કલાપી કેકારવ કાવ્યસંગ્રહ મરણ બાદ પ્રકાશન ⇒ સમર્થ કવિ અને ખંડકાવ્યોના સર્જક

	(મૃ-)					<ul style="list-style-type: none"> ⇒ રોમન સ્વરાજ ⇒ સાગર અને શશી ⇒ નીતિશાસ્ત્ર 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ તેમણે ' ખંડકાવ્યના પિતા' કહેવાય છે. ⇒ ઈ.સ. ૧૮૮૬માં તેમનું સર્વપ્રથમ કાવ્ય ' મારી કિશ્તી' બુદ્ધિપ્રકાશ' માસિકમાં પ્રસિદ્ધ થયું હતું.
૨૪	મનુભાઈ ત્રિવેદી (જ- ૨૭/૭/૧૯૧૪) (મૃ- ૯/૪/૧૯૭૨)	રાજકોટ	સરોદ, ગાફેલ	ત્રિભુવનદાસ		<ul style="list-style-type: none"> ⇒ રામરસ ⇒ સુરતા ⇒ બંદગી (ગઝલ) ⇒ 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ તેમનું વતન માણાવદર છે. ⇒ રામરસ અને સરતા તેમના ભજનસંગ્રહ છે. ⇒
૨૫	નરસિંહરાવ દિવેટિયા (જ- ૩/૯/૧૮૫૯) (મૃ-૧૪/૧/૧૯૩૭)	અમદાવાદ	જ્ઞાનબલ, શંભુનાથ, પથિક, નરકેસરી, દૂરબીન	ભોળાનાથ દિવેટિયા	કવિ વિવેચક	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ કુસુમમાળા (૧૮૮૭) ⇒ નૂપુરઅંકાર (૧૯૧૪) ⇒ સ્મરણસંહિતા(૧૯૧૫) ⇒ કવિતા વિચાર 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ ભોળાનાથ દિવેટિયાના પુત્ર અને લેખિકા વિદ્યાગૌરીના મામા હતા. ⇒ કવિ, વિવેચક અને ભાષાશાસ્ત્રી હતા. ⇒ મંગળ મંદિર ખોલો તેમની અત્યંત જાણીતી કવિતા છે. ⇒ ' સાહિત્ય દિવાકર' તરીકે જાણીતા છે.
૨૬	કાકાસાહેબ કાલેલકર					⇒	⇒ ' સવાઈ ગુજરાતી' તરીકે ઓળખાયા છે.
૨૭	ધૂમકેતુ					⇒	⇒ ' ટૂંકી વાર્તાના કસબી' તરીકે ઓળખાયા છે.
૨૮	ગીજુભાઈ બધેકા (ગિરજાશંકર) (જ-૧૫/૧૧/૧૮૮૫) (મૃ- ૨૩/૬/૧૯૩૯)	ચિતળ (અમરેલી)	મૂછાળી મા બાળકોના બેલી			<ul style="list-style-type: none"> ⇒ વાર્તાનું શાસ્ત્ર ⇒ બાળસાહિત્ય વાટિકા ⇒ દિવા સ્વપ્ન 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ ગુજરાતી બાળ સાહિત્યના બ્રહ્મા તરીકે ઓળખાય છે. ⇒ ભારતમાં મોન્ટેસરી શિક્ષણમાં અગત્યનો ભાગ ભજવ્યો છે. ⇒ ૧૯૨૦માં બાલમંદિરની સ્થાપના કરી. તથા ભાવનગરમાં શ્રી દક્ષિણામૂર્તિ વિનય મંદિર શાળાની સ્થાપના કરી હતી.
૨૯	રમેશ પારેખ					⇒	⇒ ગુજરાતી કવિતાનો નાયગરા ધોધ તરીકે જાણીતા છે.
૩૦	ચંદ્રકાંત બક્ષી	પાલનપુર	બક્ષીબાબુ	ચંચળબેન	લેખક	⇒ પેરીલિસીસ	⇒ ' ઘટનાના બેતાજ બાદશાહ' તરીકે જાણીતા છે.

	(જ- ૨૦/૮/૧૯૩૨) (મુ- ૨૫/૩/૨૦૦૬)			કેશવલાલ	જાહેર વક્તા		
૩૧	બળવંતરાય ઠાકોર (જ- ૨૩/૧૦/૧૮૬૯) (મુ- ૨/૧/૧૯૫૨) (પંડિત યુગ)	ભરૂચ	સેહેની વલ્કલ	કલ્યાણરાવ ઠાકોર	કવિ	⇒ ભણકારધારા ⇒ કવિતાશિક્ષણ ⇒ ઊગતી જવાની	⇒ ગુજરાતી ભાષામાં સૌપ્રથમ ' સોનેટ' કાવ્યો રચનાર. ⇒ સોનેટના પિતા તરીકે ઓળખાય છે. ⇒ ' નિશાન ચૂક માફ, નહિ માફ નીચું નિશાન' ⇒
૩૨	અરદેશર ફરામજી ખબરદાર (જ- ૬/૧૧/૧૮૮૧) (મુ- ૩૦/૭/૧૯૫૩)	દમણ	ખબરદાર બુચા કવિ અદલ મોટાલાલ શંભુનાથ		કવિ વિવેચક નાટ્યકાર	⇒ વિલાસિકા ⇒ કાવ્યરસિકો ⇒ પ્રકાશિકા ⇒ ભજનિકા	⇒ ગુજરાતી ભાષાના પ્રથમ ' રાષ્ટ્રીય શાયર' તરીકે ઓળખાય છે. ⇒ ' ગુણવંતી ગુજરાત ! અમારી ગુણવંતી ગુજરાત' ⇒ જ્યાં જ્યાં વસે એક ગુજરાતી, ત્યાં ત્યાં સદાકાળ ગુજરાત'